

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/202/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117216349
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5117216349.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej, členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci navrhovateľa: MUDr. B. G. PhD., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX, XXX XX G., zastúpeného JUDr. Tatianou Polkovou, advokátkou so sídlom K. V. č. XXX/XX, XXX XX G., proti odporcovi: Ing. Q. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, XXX XX G., o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní o odvolaní odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 14C/21/2017-19 zo dňa 14. júna 2017, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 14C/21/2017-19 zo dňa 14. júna 2017 vo výrokoch I., II. p o t v r d z u j e.

Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 14C/21/2017-19 zo dňa 14. júna 2017 vo výroku IV. m e n í tak, že ukladá navrhovateľovi MUDr. B. G. PhD., aby v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia podal proti odporcovi Ing. Q. E. žalobu na ochranu osobnosti.

Navrhovateľ m á proti odporcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie podľa § 324 ods. 1 CSP, 325 ods. 1, ods. 2 písm. d/ CSP v spojení s § 336 ods. 1 CSP uložil odporcovi (označenému ako žalovaný) povinnosť odstrániť z textu zverejneného na internetovej stránke www.slobodavockovani.sk a na sociálnych sieťach <<https://vk.com>>, <<https://plus.google.com>>, <<https://twitter.com>>, <https://www.facebook.com> pod názvom „Fašisticko-nacistická väčšina v NR SR odmietla čo i len debatovať o zdobrovoľnení doteraz povinného očkovania“ časť textu uvedenú vo výrokovej časti napadnutého uznesenia a z tabuľky sporného textu odstrániť meno „G., B.“ (výrok I.), povinnosť po odstránení textu uvedeného vo výroku č. I. zdržať sa ďalšieho zverejňovania tohto textu (výrok II.), priznal navrhovateľovi (označenému ako žalobca) voči odporcovi (označenému ako žalovaný) nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.) a uložil navrhovateľovi v určenej lehote podať žalobu vo veci samej (výrok IV.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zo skutkových tvrdení uvedených navrhovateľom, ním predložených listinných dôkazov a citovaných zákonných ustanovení mal osvedčené všetky predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia, predovšetkým, že odporca je autorom predmetného článku uverejneného na internetovej stránke www.slobodavockovani.sk ako aj na ďalších sociálnych sieťach a tento svojim obsahom zasahuje do osobnostných práv navrhovateľa. Rozhodnutie o trovách konania zdôvodnil ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a rozhodnutie o povinnosti navrhovateľa podať žalobu vo veci samej ust. § 336 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorým sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia v plnom rozsahu. Napadnutému uzneseniu vytýkal viaceré nedostatky, ktoré možno rozčleniť:

- na formálne nedostatky, najmä namietanú dvojznačnosť používaného slova „text“ v jeho výrokovej časti, ktorým označuje ako článok, tak aj jeho citovanú vetu, ktorú má žalovaný odstrániť v nadväznosti na výkon uloženej povinnosti vo výroku II., teda nie je zrejmé, či pod „zverejňovaním tohto textu“ myslí celý článok alebo len napadnutý výrok; uvedenie polohy časti textu „na str. 5“ na webe v odôvodnení napadnutého uznesenia je principiálne nezmyselné; neúplnosť vo výroku IV - chýba jednotka času pri uloženej povinnosti podať žalobu,

- nedostatky smerujúce k nevykonateľnosti uznesenia, keď neuvádza žiadny konkrétny odkaz na tú ktorú skupinu či stránku v rámci tej-ktorej menovanej sociálnej siete, kde mal byť predmetný článok zverejnený. Nájdenie všetkých prípadných výskytov predmetného článku v menovaných sociálnych sieťach pre neho, ktorý nie je ani vlastníkom ani správcom žiadnej z menovaných sociálnych sietí nie je možné. Súčasne je uloženie takejto povinnosti z veľkej časti nevykonateľné (výrok I.), keďže nie je v jeho moci upravovať čokoľvek, čoho nie je správcom ani toho, čo na sociálnu sieť nepridal. Predmetný článok zverejnil jedine na stránke www.slobodavockovani.sk <<http://www.slobodavockovani.sk>>. Žalobcove tvrdenie, že predmetný článok bol zverejnený na menovaných sociálnych sieťach je de facto neoveriteľné a pokiaľ nebude žalobcom upresnené je nepravdivé. Súd ho nevyzval na upresnenie tohto tvrdenia.

- námietky odvolateľa smerujúce k meritu veci - izolované posúdenie časti textu, porušenie ústavného práva odvolateľa na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1-4 Ústavy SR, neosvedčenie pravdivosti/nepravdivosti definícií či faktov uvedených v článku, týmto podstatným sa súd nezaoberal, čím porušil ustanovenie § 326 ods. 1 CSP, lebo neosvedčil zásadnú a rozhodujúcu skutočnosť pre posúdenie oprávnenosti navrhnutého neodkladného opatrenia a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

- námietky voči výroku o trovách konania. Tento označil za principiálne nespravodlivý. Poukázal na svoje pomery - od novembra 2014 je evidovaný na úrade práce sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie, od štátu nedostáva žiadne dávky, jediným jeho príjmom sú milodary od ľudí, ktoré neprekročia oficiálne životné minimum na neho, manželku a tri deti. Nevlastní automobil, býva vo vyše 30-ročnom byte o výmere cca 60 m² v panelákovom sídlisku Solinky. Navrhovateľ nie je odkázaný na uhradenie trov konania, naopak jeho úhrada trov môže závažným spôsobom poškodiť. S poukazom na obsah predmetného článku, konanie navrhovateľa má politické pozadie pri blížiacich sa voľbách do vyšších územných celkov. K požiadavke odstrániť meno navrhovateľa z tabuľky s prehľadom hlasovania v NR SR uviedol, že iba kopíroval stránku NR SR, ktorú upravil do prehľadnejšieho formátu.

4. Navrhovateľ vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť, priznať mu trovy odvolacieho konania, keďže ani jeden z dôvodov v podanom odvolaní neobstojí. Neatakujú ústavou priznané právo na slobodu prejavu, bráni sa len osočovaniu zo strany odporcu a bezdôvodnému označovaniu „fašistom“. V návrhu minimálne osvedčil, že bez okamžitého zásahu zo strany súdu bude naďalej neoprávnené zasahované do jeho osobnostných práv. Neobstojí ani námietka odporcu, že ho nevyzval na odstránenie sporného článku, resp. jeho časti, keď sám v článku doslova vyzýva navrhovateľa, aby ho zažaloval na súde.

5. Ďalšie vyjadrenia procesných strán (replika, duplika) už neobsahujú námietky dôležité pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou konania (§ 362, § 359 CSP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 2, § 357 písm. d/ CSP), preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie podľa ust. § 387 CSP vo výrokoch I., II. ako vecne správne potvrdil a podľa ust. § 388 CSP vo výroku IV. zmenil spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

7. Krajský súd prispôbil terminológiu novej úprave civilného sporového konania, keď v rozhodnutí na označenie procesných strán použil pojmy „navrhovateľ“, „odporca“, namiesto „žalobca“, „žalovaný“, ako sa to uvádza v prvoinštančnom rozhodnutí, dávajúc tým najavo, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný pred začatím konania.

8. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v podstatnom rozsahu (s výnimkou ďalej zdôvodnenou zmenou výroku č. IV. napadnutého uznesenia) sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 236 CSP.

9. Neodkladné opatrenie nariadené pred začatím konania je dočasné opatrenie súdu, poskytujúce ochranu ohrozeným či porušeným právnym pomerom strán dovtedy, kým tieto nepodajú žalobu, resp. kým súd svojim meritorným rozhodnutím neposkytne ochranu definitívnu.

10. Ustanovenie § 325 ods. 1 CSP upravuje dva zákonné dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia, a to: 1/ ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán, alebo 2/ ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Neodkladné opatrenie je najtypickejší zabezpečovací prostriedok civilného procesu, ktorý sa uplatňuje v činnosti súdu pred začatím konania, v konaní o veci samej i po skončení konania. Ide o provizórnu úpravu pomerov strán konania s cieľom umožniť plynulý priebeh rozhodovania vo veci samej, či zabezpečiť realizáciu priznaných nárokov úspešnej strany.

12. Dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Aj v tomto konaní je strana povinná označiť tvrdenia a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pokiaľ mieni byť úspešná (§ 149 CSP a nasl.). Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom nariadeného neodkladného opatrenia.

13. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že jeho nariadenie je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi stranami a tieto právne vzťahy vyžadujú neodkladnú úpravu. Zároveň sa v právnych vzťahoch medzi stranami nesmie vytvoriť nenávratný stav a nesmie sa neprimeraným spôsobom zasahovať do vzťahov medzi stranami.

14. V posudzovanej veci sa navrhovateľ domáha uloženia povinnosti odporcovi ihneď odstrániť v návrhu citovanú časť článku zverejneného pod názvom „Fašisticko-nacistická väčšina v NR SR odmietla čo i len debatovať o zdobrovoľnení doteraz povinného očkovania“ (ďalej len článok) na internetovej stránke www.slobodavockovani.sk <<http://www.slobodavockovani.sk>> a na ďalších označených sociálnych sieťach a zdržať sa ďalšieho zverejňovania tejto časti článku. Z obsahu podaného návrhu vyplýva vôľa navrhovateľa domáhať sa ochrany osobnostných práv podaním žaloby na ochranu osobnosti. Tvrdené skutkové okolnosti v návrhu v spojení s predloženým článkom odôvodňujú postup podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP. Odporca potvrdil, že je autorom sporného článku a tento uverejnil na stránke www.slobodavockovani.sk <<http://www.slobodavockovani.sk>>. Navrhovateľ predložil výťažok sporného článku z predmetnej internetovej stránky identifikovanej ako <<http://www.slobodavockovani.sk>> (ďalej len stránky). Ako autor článku je uvedený Ing. Q. E. (odporca), ako kontaktná osoba v závere článku je uvedený odporca a obsahom stránky sú aj odkazy na „naše diskusné fórum; naša stránka na VK.com, naša skupina na VK.com, naša stránka na Google+, naša stránka na Twitteri, naša stránka na FaceBooku“, na ktorých sa prezentuje menovaná internetová stránka na označených sociálnych sieťach. V čase rozhodovania odvolacieho súdu, priamo zo stránky súd zistil, že odporca si splnil povinnosť uloženú mu rozhodnutím Okresného súdu Žilina sp.zn. 17C/35/2017-18, zo dňa 06.06.2017, keď odstránil spornú časť textu v zmysle návrhu Prof. MUDr. B. R., CSc. Ďalšie úpravy textu neboli zaznamenané. Z uvedeného súd ustálil, že odporca je minimálne registrovaný užívateľ internetovej stránky www.slobodavockovani.sk <<http://www.slobodavockovani.sk>>, na ktorej vykonáva edičnú činnosť. Ako editor má možnosť úpravy článku, ktorého je autorom resp. môže požiadať administrátora stránky o zásah do textu, ktorého je autorom. Ďalej ako editor článku na stránke vytvoril možnosť šíriť označené profily stránky na diskusných fórach, na ktorých sa prezentuje obsah

tejto stránky. Na vytvorených profiloch môže zverejňovať ďalšie informácie. Preto neobstojí námietka odporcu, že mu nie je známe, kde na označených sociálnych sieťach má spornú časť textu hľadať, resp. že na označených sociálnych sieťach neuverejnil článok. Súd mal teda osvedčené, že takýmto spôsobom sa sporná časť textu mohla dostať aj na označené diskusné fóra, a teda aj tento spôsob predstavuje pre navrhovateľa bezprostredne hroziacu obavu, že navrhovateľovi bude bezdôvodne zasiahnuté do jeho osobnostných práv.

15. V záujme stabilizácie právnych pomerov účastníkov na účely ďalšieho postupu vo veci samej, považoval krajský súd za opodstatnené nariadiť neodkladné opatrenie spôsobom formulovaným vo výroku napadnutého uznesenia. Nariadené neodkladné opatrenie upravuje vzťahy strán do času definitívnej súdnej ochrany danej konečným rozhodnutím vo veci samej. Na druhej strane je potrebné poznamenať, že odporcovi nariadením neodkladného opatrenia nevzniká zásadná, resp. žiadna ujma.

16. V súvislosti s uloženou povinnosťou odporcovi vo výroku I. napadnutého uznesenia je treba doplniť, že pokiaľ súd nestanovil lehotu na plnenie uloženej povinnosti, platí všeobecná lehota na plnenie uloženej povinnosti zo zákona podľa ust. § 232 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP, ktorá začína plynúť od doručenia uznesenia (§ 238 ods. 3 veta prvá pred bodkočiarkou CSP).

17. Odvolací súd čiastočne na námietku odvolateľa a čiastočne precíзовaním výroku IV. napadnutého uznesenia podľa znenia ust. § 337 ods. 2 CSP zmenil inak vecne správny výrok, ktorým už súd prvej inštancie uložil navrhovateľovi podať žalobu vo veci samej, tak že priamo v dotknutom výroku označil procesné strany, predmet konania vo veci samej a lehotu na podanie žaloby pre navrhovateľa - 30 dní. Súd poznamenáva, že ani na žiadosť navrhovateľa (č.l. 43) v štádiu na vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu si súd prvej inštancie nevšimol, že z výrokovej časti vypadlo slovo „dni“. Odvolací súd tým len odstránil nesúlad medzi výrokovou časťou napadnutého uznesenia a jeho odôvodnením.

18. Na záver je nutné dodať, že aktuálnym rozhodnutím sa neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej a nijako ho nemôže ovplyvniť. Komplexné posúdenie dôvodnosti žaloby bude predmetom konania vo veci samej. Z tohto dôvodu sa odvolací súd nevyjadruje k odvolacím námietkam smerujúcim do merita veci, keďže tieto budú v danom prípade preskúmané súdom za predpokladu, že navrhovateľ si splní povinnosť uloženú v neodkladnom opatrení a v určenej lehote podá na príslušnom súde žalobu vo veci samej. Pokiaľ ide o ďalšie námietky odvolateľa, je potrebné uviesť, že judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď (uznesenie Ústavného súdu SR z 23.júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04), preto odvolací súd z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami, smerujúcimi k veci samej.

19. Splnenie uloženej povinnosti podať žalobu stranou domáhajúcou sa ochrany svojich práv (navrhovateľom) je podmienkou zachovania právnych účinkov predmetného neodkladného opatrenia. V zmysle ust. § 336 ods. 3 CSP súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola podaná v lehote.

20. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Vzhľadom na vykonanú zmenu napadnutého uznesenia je odvolací súd povinný rozhodnúť o náhrade trov celého konania podľa zásady úspešnosti. V prejednávanej veci navrhovateľ podal návrh na nariadenia neodkladného opatrenia pred začatím konania vo veci samej, teda konanie sa skončí právoplatnosťou rozhodnutia o tomto návrhu. Z uvedeného dôvodu je potrebné v zmysle ust. § 262 CSP rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania.

21. Premietnutím zásady úspechu v konaní v spojení s vykonanou zmenou napadnutého rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ bol úspešný v plnom rozsahu, pretože vykonaná zmena v zásade nemohla ovplyvniť dosiahnutý plný úspech navrhovateľa vo veci, keďže išlo len o zmenu formálnu, vykonanú odvolacím súdom len doplnením a precíзовaním inak už uloženej povinnosti navrhovateľovi napadnutým uznesením.

22. Pokiaľ odporca poukazoval na svoje pomery s úmyslom, aby tieto súd zohľadnil pri rozhodovaní o trovách konania, mal si byť vedomý, že tieto tvrdenia je povinný aj preukázať. Keďže jeho tvrdenia zostali len v rovine nepodložených tvrdení, súd na tieto nemohol pri rozhodovaní o trovách konania prihliadnuť.

23. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).